

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 425)

**Amasya Milletvekili Mehmet Tahir Köse ve 15 Arkadaşının,
22.4.1983 Tarihli 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Bir
Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Ana-
yasa Komisyonu Raporu (2/291)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22.4.1983 Tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Tahir Köse

Amasya

Türkân Akyol

İzmir

Turhan Hırfanoğlu

Hatay

Musa Gökbel

Muğla

Güneş Gürseler

Tekirdağ

Cemal Şahin

Çorum

Eşref Erdem

Ankara

İbrahim Tez

Ankara

Tayfur Ün

Bilecik

Hüdaî Oral

Denizli

Kazım Ulusoy

Amasya

Mustafa Yılmaz

Gaziantep

Ayhan Arıfağaoğlu

Artvin

Tufan Doğu

Muğla

Rüştü Kurt

Giresun

Mustafa Çakır

Giresun

GEREKÇE

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasında "Genel başkan en çok üç yıl için seçilir. Aynı kişi ara verilmeksizin beş defadan fazla seçilemez. Yeniden seçilebilmek için aradan üç yıl geçmesi zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Kanunla kısıtlamalar getirmek suretiyle bir kimsenin belirli bir süre seçilme hakkına son verilmesi, insan hak ve hürriyetine aykırı düşmekte ve demokratik nizamın kurallarıyla bağdaşmamaktadır.

Siyasî Partiler Kanununun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile bir kimsenin belirli bir süre seçilme hakkı ortadan kaldırılmakta ve vatandaşların düşünce ve kanaatine müdahale edilerek seçmek istedikleri kimseyi seçemeyecekleri hükme bağlanmak suretiyle seçme hakkı da kısıtlanmaktadır.

Teklifle, kişinin serbestçe seçme ve seçilme hakkı olan temel hak ve hürriyetini belirli bir süre ortadan kaldıran ve demokratik kurallarla insan hak ve hürriyetine aykırı düşen siyasî partiler kanununun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrası değiştirilmektedir.

Siyasî Partiler Kanununun 14 üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre, büyük kongre parti tüzüğü'nün göstereceği süreler içerisinde toplanmakta, ancak bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamamaktadır.

Teklifle getirilen yeni düzenleme ile yukarıdaki hükme paralel olarak Genel Başkanın en çok kaç yıl için seçilebileceğini belirtmek için Siyasî Partiler Kanununun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasındaki birinci cümle hükmü "Genel başkan en çok üç yıl için seçilir." muhafaza edilmiş, kısıtlama getiren diğer hükümler kaldırılmış ve yanlış bir yoruma meydan vermemek için parti genel başkanlarının her zaman seçilebilmelerine imkân sağlanmış bulunmaktadır.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanlığı

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/291

14.5.1989

Karar No. : 28

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 9.3.1990 tarihinde Komisyonumuza gönderilen Amasya Milletvekili Mehmet Tahir Köse ve 15 Arkadaşının, 22.4.1983 Tarihli 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 9.5.1990 tarihli toplantısında, teklif sahibi ile Adalet ve İçişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla incelenmiştir.

Teklif, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 15 inci maddesinin 3270 sayılı Kanunla değişik ikinci fıkrasında yer alan "Aynı kişi ara verilmeksizin beş defadan fazla seçilemez. Yeniden seçilebilmek için aradan üç yıl geçmesi zorunludur." hükmünün kaldırılarak, süresi dolan siyasî parti genel başkanlarının tekrar seçilebilmelerini öngörmektedir.

Anayasanın 67 nci maddesiyle düzenlenen seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları temel hak ve hürriyetlerdendir. Bu nedenle, seçme ve seçilme hakkına 2820 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde getirilen bu kısıtlamanın kaldırılması ile bir siyasî parti mensuplarının kanunî engel bulunmadığı sürece istedikleri şahsı genel başkan seçebilmesi ve genel başkan olan kişinin de parti üyelerinin istediği sürece seçilebilmesine olanak sağlayan teklif Komisyonumuzca olumlu bulunmuş, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra maddelerinin görüşülmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kâmil T. Coşkunoğlu
Ankara
Kâtip
Naim Geylani
Hakkâri
Üye
Ahmet Ersin
İzmir
Üye
Metin Emiroğlu
Malatya

Başkanvekili
Ledin Barlas
Adana
Üye
Mehmet Moğultay
İstanbul
Üye
H. Sabri Keskin
Kastamonu
Üye
M. Fuat Yazıcı
Manisa

Üye
Ahmet Avcı
Uşak

AMASYA MİLLETVEKİLİ MEHMET TAHİR KÖSE VE 15 ARKADAŞININ TEKLİFİ
22.4.1983 Tarihli 2820 Sayılı Siyasal Partiler Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hak-
kında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 2820 Sayılı Siyasal Partiler Kanununun 3270 sayılı Kanunla değişik 15 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel başkan en çok üç yıl için seçilir. Süreleri dolanlar tekrar seçilebilirler.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**22.4.1983 Tarihli 2820 Sayılı Siyasal Partiler Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi
Hakkında Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

